

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 20 sierpnia 2021 r.

Pozycja 130

POSTANOWIENIE z dnia 10 czerwca 2021 r. Sygn. akt Ts 171/20

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Mariusz Muszyński,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej R.S. w sprawie zgodności:

art. 2 ust. 1b ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z 2018 r. poz. 75, ze zm.) „w zakresie, w jakim wyłącza możliwość złożenia skargi na przewlekłość postępowania sądowego w sprawie prowadzonej przed sądem na podstawie przepisów Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2017 r. poz. 665, 666, 768, 1452 i 2217) [dalej: k.k.w.], chyba że dotyczy ona obowiązku naprawienia szkody, zadośćuczynienia za doznaną krzywdę lub nawiązki orzeczonej na rzecz pokrzywdzonego (...)”, z art. 2, art. 32 ust. 1 i ust. 2 oraz art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 w związku z „art. 31 ust. 3” Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

nadać dalszy bieg skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej, która wpłynęła do Trybunału Konstytucyjnego 8 grudnia 2020 r. R.S. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z urzędu, wystąpił z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego.

W trakcie odbywania kary pozbawienia wolności w Areszcie Śledczym w S. (dalej: Areszt Śledczy) skarżący wystąpił do Dyrektora Aresztu Śledczego z wnioskiem o wydanie mu do celi mieszkalnej sprzętu komputerowego. Dyrektor Aresztu Śledczego doręczył skarżącemu pismo, w którym odmówił wydania decyzji w przedmiocie rozpoznania jego wniosku na piśmie.

Skarżący wniósł do Sądu Okręgowego w K. (dalej: Sąd Okręgowy) skargę na negatywną decyzję Dyrektora Aresztu Śledczego. Sprawę zarejestrowano pod sygn. akt [...]. W związku z brakiem wydania w niej rozstrzygnięcia merytorycznego, pismem z 26 maja

2020 r. skarżący wniósł o stwierdzenie przewlekłości postępowania w przedmiocie nieuwzględnienia jego prośby o wydanie przedmiotów do celi mieszkalnej. Postanowieniem z 26 czerwca 2020 r. (sygn. akt [...]) Sąd Okręgowy pozostawił skargę bez rozpoznania. Wyjaśnił, że „skarga na przewlekłość była niedopuszczalna z mocy ustawy, bowiem dotyczyła ona postępowania wykonawczego prowadzonego przez sąd penitencjarny”.

Zdaniem skarżącego kwestionowany przepis pozbawia go możliwości złożenia skargi na naruszenie prawa do rozpatrzenia przez sąd bez nieuzasadnionej zwłoki sprawy w postępowaniu karnym wykonawczym, bowiem nie dotyczyło ono obowiązku naprawienia szkody, zadośćuczynienia za doznaną krzywdę lub nawiązki orzeczonej na rzecz pokrzywdzonego. Zamyka mu tym samym drogę sądową dochodzenia jego praw (art. 77 ust. 2 Konstytucji) i narusza prawo do rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki (art. 45 ust. 1 Konstytucji), a w konsekwencji pozbawia możliwości dochodzenia roszczeń odszkodowawczych związanych z nieuzasadnioną zwłoką w rozpoznaniu jego sprawy. Zakwestionowany przepis – zdaniem skarżącego – „został wprowadzony jedynie po to, aby zmniejszyć ogólną liczbę spraw w przedmiocie (...) skargi na przewlekłość, bez racjonalnego uzasadnienia takiej decyzji i wprowadzenia do spraw rozpoznawanych na gruncie k.k.w. instytucji analogicznej w celu zachowania równowagi praw osób skazanych (...) takie zachowanie ustawodawcy mające na celu jedynie statystyczne zmniejszenie ilości spraw danego typu, bez systemowych działań mających przyspieszyć sposób rozpoznawania spraw, narusza prawo jednostki będącej osobą skazaną do równego traktowania” (s. 12 skargi). W jego ocenie zaskarżony przepis stawia osoby skazane, wobec których prowadzone jest postępowanie na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (obecnie: Dz. U. z 2021 r. poz. 53, ze zm.), w sytuacji gorszej niż osoby, co do których prowadzone są postępowania karne, cywilne czy administracyjne.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Skarga konstytucyjna stanowi, zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji, szczególny środek ochrony konstytucyjnych wolności lub praw, które zostały naruszone przez wydanie w sprawie skarżącego orzeczenia na podstawie zaskarżonej normy. Powołany przepis Konstytucji wyznacza przesłanki dopuszczalności skargi konstytucyjnej. Jak stanowi art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK), skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań, jest oczywiście bezzasadna, bądź gdy nie usunięto w terminie braków formalnych skargi (art. 61 ust. 4 pkt 1-3 u.o.t.p.TK).

2. W ocenie Trybunału skarga konstytucyjna spełnia przesłanki formalne przekazania jej do rozpoznania merytorycznego.

2.1. Skarga konstytucyjna została sporządzona w imieniu skarżącego przez umocowanego adwokata (art. 44 ust. 1 u.o.t.p.TK).

2.2. Skarżący wyczerpał przysługującą mu drogę prawną (art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK), gdyż postanowienie Sądu Okręgowego w K. z 26 czerwca 2020 r. (sygn. akt [...]) jest prawomocne i nie przysługują od niego zwykłe środki zaskarżenia.

2.3. Powyższe orzeczenie wraz z uzasadnieniem doręczono skarżącemu 24 lipca 2020 r., natomiast 27 lipca 2020 r. wystąpił on z wnioskiem o ustanowienie pełnomocnika z urzędu do wniesienia skargi konstytucyjnej. 20 października 2020 r. ustanowiony dla skarżącego adwokat otrzymał od Okręgowej Rady Adwokackiej w K. pisemną informację o wyznaczeniu go pełnomocnikiem skarżącego w niniejszej sprawie, zaś skarga konstytucyjna została wniesiona do Trybunału 2 grudnia 2020 r. (data nadania). Dochowany został zatem trzymiesięczny termin do wniesienia skargi konstytucyjnej (art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK).

2.4. W skardze zakwestionowano art. 2 ust. 1b ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z 2018 r. poz. 75, ze zm.), zgodnie z którym niedopuszczalne jest wnoszenie skarg na przewlekłość postępowania w sprawach prowadzonych na podstawie kodeksu karnego wykonawczego, chyba że sprawa dotyczy obowiązku naprawienia szkody, zadośćuczynienia za doznaną krzywdę albo nawiazki orzeczonej na rzecz pokrzywdzonego. Niedopuszczalność wniesienia skargi na przewlekłość postępowania karnego wykonawczego prowadzi – zdaniem skarżącego – do zamknięcia drogi sądowej w rozumieniu art. 77 ust. 2 Konstytucji oraz narusza prawo do rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki (art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji).

Skarżący, powołując się w uzasadnieniu skargi na art. 31 ust. 1 Konstytucji, zauważył, że ograniczenia prawa do sądu mogą mieć miejsce jedynie w wyjątkowych sytuacjach (s. 16 skargi). Jednocześnie wskazał w *petitum* skargi – jako normę, która miałaby stanowić wzorzec kontroli zaskarżonego przepisu w powołanym zakresie – „art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 w związku z art. 33 ust. 3 Konstytucji”, a także wzorce kontroli z art. 2 i art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji

2.5. Po przeprowadzeniu wstępnej analizy skargi konstytucyjnej Trybunał stwierdza, że skarżący określił przedmiot kontroli (art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK), wskazał, które przysługujące mu konstytucyjne prawa i w jaki sposób zostały – jego zdaniem – naruszone (art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK), a także uzasadnił sformułowane w skardze zarzuty (art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK). W ocenie Trybunału zarzuty te nie są oczywiście bezzasadne, a adekwatność wskazanych w skardze wzorców kontroli oraz trafność argumentów skarżącego w zakresie wywiedzenia i ewentualnego naruszenia jego konstytucyjnych praw podmiotowych winny być ocenione w postępowaniu merytorycznym.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny – na podstawie art. 61 ust. 2 u.o.t.p.TK – postanowił nadać dalszy bieg skardze konstytucyjnej.